

دستاوردها و چالش‌های ترویج و توسعه بهره‌مندی از طب سنتی در برنامه پزشکی خانواده‌ی ایران

دکتر حسن اشرفیان امیری
دکتر سیدمظفر ربیعی
دکتر محمدجواد کبیر
دکتر رضا ممتین
زهرا حسن‌زاده رستمی
دکتر سیدداود نصرالله‌پور شیروانی
دکتر اصغر رعیت‌زاده
حمیده رضانی

چکیده

سابقه و هدف: ترویج و توسعه طب سنتی در کنار طب رایج یا نوین در جوامع مختلف با دستاوردها و چالش‌های متفاوتی مواجه بوده است. این مطالعه به منظور بررسی دستاوردها و چالش‌های بهره‌مندی از طب سنتی در برنامه پزشکی خانواده‌ی ایران از دیدگاه مدیران و مجریان انجام گرفت. مواد و روش‌ها: این مطالعه مقطعی با برگزاری ۱۶ پانل خبرگان در زمستان ۱۳۹۵ انجام گرفت. جامعه پژوهش مدیران و مجریان اجرای برنامه پزشکی خانواده شهری در ۲۸ شهرستان استان فارس بودند که به صورت سرشماری انتخاب شدند. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته بوده که روایی و پایایی آن مورد تأیید قرار گرفت. داده‌های جمع‌آوری شده در نرم‌افزار SPSS23 در سطح معناداری $\alpha < 0.05$ تحلیل شد. یافته‌ها: از ۳۴۷ نفر مورد بررسی، ۱۸۸ نفر (۵۴/۱ درصد) مرد، ۱۷۲ نفر (۵۰/۷ درصد) دارای لیسانس بودند. افراد مورد بررسی در سرجمع ۳۴۱ مورد دستاورد با تکرارپذیری و ۴۱ مورد بدون تکرارپذیری، ۴۱۵ مورد چالش با تکرارپذیری و ۶۳ مورد بدون تکرارپذیری را مطرح کردند. فراوانی‌ترین دستاورد مطرح شده شامل کاهش هزینه‌های درمانی (۶۵ مورد)، کاهش مصرف داروهای صنعتی (۵۲ مورد)، کاهش عوارض دارویی (۵۰ مورد)، افزایش اعتماد و استقبال مردم (۴۲ مورد) و فراوانی‌ترین چالش‌های مطرح شده شامل: نبود زیرساخت‌های لازم (۶۳ مورد)، امکان سودجویی دلالان و افراد غیرحرفه‌ای (۳۸ مورد)، پایین بودن سطح آگاهی پزشکان (۳۸ مورد)، عدم استقبال پزشکان (۲۴ مورد) بود. بین تعداد دستاوردها و چالش‌ها با بعضی از متغیرهای فردی ارتباط معنی‌دار وجود داشت ($P < 0.05$).

نتیجه‌گیری: این مطالعه نشان داد که مدیران ضمن امیدواری به دستاوردهای ترویج و توسعه بهره‌مندی از طب سنتی در برنامه پزشکی خانواده، نگرانی‌های زیادی از استفاده نابجا و نبود زیرساخت‌های لازم دارند.

واژه‌گان کلیدی: طب سنتی، دستاوردها و چالش‌ها، دیدگاه مدیران، پزشک خانواده

Achievements and Challenges of Promoting and Developing the Use of Traditional Medicine in the Iranian Family Physician Program

Ashrafian Amiri H (MD)
Rabiee SM (MD)
Kabir MJ (Ph. D)
Momtahn R (MD)
Hassanzadeh-Rostami Z (Ph. D Student)
Nasrollahpour Shirvani SD (Ph. D)
Rayatzadeh A (MD)
Ramezani H (BSc)

Abstract

Introduction: The promotion and development of traditional medicine, along with conventional and modern medicine has encountered different achievements and challenges in different societies. This study aimed to assess the achievements and challenges of promoting and developing the use of traditional medicine in the Iranian Family Physician Program from the viewpoint of managers and administrators.

Methods: This cross-sectional study was conducted by holding 16 panels of experts within 2017. The research population included the managers and executors of the implementation of the urban family physician program in 28 cities of Fars province; selected by census. The data collection tool was a researcher-made questionnaire and its validity and reliability were confirmed. Data were analyzed by SPSS-23 software at a significance level of <0.05 .

Findings: Among 347 people, 188 (54.1%) were male, most of them had a bachelor's degree. The subjects reported a total number of 341 achievements, and 415 challenges. The most mentioned achievements included reducing the cost of treatment(65cases), reducing the use of industrial medicines(52), reducing drug complications(50cases), increasing popularity and people's satisfaction(42cases); and the most mentioned challenges included the lack of necessary infrastructure(63cases) and lack of knowledge of doctors(38cases), Physician opposition(24cases). There was a significant relationship between the number of achievements and challenges with some of the individual variables($P<0.05$).

Conclusion: This study showed that the managers, while hoping for the promotion and development of the benefits of traditional medicine in the family physician program, also have many concerns about misuse and lack of infrastructures required for this program.

Keywords: Traditional Medicine, Achievements and Challenges, managers' Viewpoint, Family Physician.

* Corresponding author: